

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethet: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztely P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztely Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajónál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosso, officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutca 13. Lang et Schwarz, Fördútca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyilttér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy íven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
hét hóra 7 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozs. Közlöny“
szerkesztősége.

A katholicismus és az álliberális sajtó.

VI.

A kincstári lelkészi karnak a bányatiszti kategóriába való önmaga beleképzelése a multkor jelzett fizetésemelést illetőleg pusztán képzelődés maradván, egy, az összes papság által aláírt tervezet terjesztett fel 1871 elején a pénzügyminiszteriumhoz, melyben ráutalva az egyh. személyzet díjazására szolgáló jövedelmi források dús voltára, és feltüntetve azt, hogy a csaknem egy évszázad előtt szabályozott javadalmak — minden tekintet nélkül a kor mindinkább terhesülő viszonyaira — változatlanul hoztattak át a jelen időkre, következésképp még régebben talán egészen, ma csak részben fedezhetők általok az anyagi szükségletek, azon elég szerény kérésnek adott kifejezést a papság, hogy a lelkészi fizetés csak 500, a tanítóké pedig, kik havi 10–14 frttal vannak díjazva, az országgyűlés által megszavazott 300 frtra emeltessek, s hogy az előbbieknél 12, ezeknek 6 bécsi öl tűzifa adassék és egyéb semmi. Ezen a banya-altisztek — hutmánok — újabb status szerinti javadalmain alól álló fizetésemelési folyamodvány püspök ő nmlga és a nagybányai jószágigazgatóság teljes jóváhagyása és ajánló pártolása mellett 1871. april havában benyújtott a pénzügyminiszteriumhoz azon reményben, hogy az igazságosság és méltányosság szilárd alapjára fektetett tervezet magas patronatusunk figyelmét kiérdemlendi, s a kegyuraságához tartozó egyh. személyzet anyagi állapotát ha nem is kedvezővé, de legalább türethetőbbé teendi.

Ismét csalódott a papság; mert fentebbi tervezete válasz és elintézés nélkül hagyatván, „ad acta“ tétellett. Erre ugyancsak 1871. dec. hóban egy a kerületi országgyűlési képviselőhöz küldött interpellációban jónak látta a pénzügyminiszteriumot megkeresni, illetőleg a sokszor emlegetett tervezet 8 hóig tartó békés nyugalomból kivarni. — Szerencsétlenségére azonban, mielőtt ez interpelláció beadathatott volna a honatyák nyilvános ülésén, történetesen a nmlgu pénzügyminiszter urhoz jutott, ki is azt magánál visszatartván, a „majd utánézek“ nesze semmi fogd meg jól követünknek adott válasszal az is a nyugalom boldog állapotába helyzetetett, míg végre m. év. jul. havában egyszerűen elutasított a kincstári papság, mivel a kegyuri ügyek „majd“ rendezés alá fognak jóni.

„Majd!“ Rövid ugyan a kifejezés, de értelme hosszú évek soraira szokott rendszeren kiterjedni.

Várni, türelni kell tehát, ki tudja meddig? Quosque tandem...!

Igaz, hogy közmondás szerint „a türelem rózsát terem“, de a kincstári egyh. személyzet, mely már régóta tűr, a türelem-rózsáknak csak töviseit ismeri, melyek szúrását még akkor is fájdalmasan érzi, ha a nevezetesebb egyházi és politikai mozzanatok s események szemmel kísérelhető végett silány fizetéséből egy két hirlapot akar járni. Kézi könyvtárcskája gyarapításáról, mely pedig forrása, eszköze, „sine qua non“-ja szellemisége hovatovábbi fejlesztésének, csak úgy lehet szó, ha minden kötetből kettőt csinál.

A patronatusi kötelezettség nem teljesítése esetében egyházi törvényeink értelmében ut nyílik ugyan a fellebbezésre, csak hogy erre nézve nem kis mérvű akadályul szolgál azon körülmény, ha a kegyur oly nagy ur, hogy ő maga egyszersmind a „supremum forum appellatorium.“

Ily alakban ismertem vala nem régen egyik kath. lapban a kincstári egyh. személyzet melőltetését és nem érdemlett sérelmeit, s midőn e lap hasábjain ujból szellőztetem ez eszevesztett ügyet, korántsem azon netaláni remény sugalta ösztönből teszem, mintha ez uton annak kívánt sikerhez eljuthatására gondolnék, hanem csupán azon szándékból, hogy egyfelől feltüntessem alpapságunk állapotát azok előtt, kik az egyház javait a katholicismus szükségletei fedezésére részben feleslegesnek vélvén, profán czélokra szeretnék fordítani, másfelől rámutatni akartam a kath. autonómia mielőbbi életbeléptetésének égető szükségességére.

A főpapok javadalmainak részbeni megvonásánál akarni kezdeni az alpapság kedvezőbb anyagi stadiumának reformját, a mennyire veszélyes, ép annyira kóros rögeszme, mi ha valósíthatnék, kérdem, ki fogná akkor néptanítóinkat az éhenhalástól megmenteni? mikor juthatna a magyar tudományos akadémia azon rózsás állapotba, hogy disztermének kifestési czéljaira közel 25,000 frt álljon rendelkezésre? és ki fogná a sok szegény árvák könnyeit letörölni? talán az állam? hisz éppen ez talán?! mert sok évtizedekre kihatólag szerfelett szegény, százanként dobta ki csak a nagy-szebeni Theresianumból oda, a nyomor és inesség tócsájába saját árváit, mivel szegények ugy esetleg a kath. vallásra mertek születni. Mi örömet küzdünk, nélkülözünk, ha ezzel tanügyünk felvirágzása, szegényeink árváink nyomora enyhítésének áldozhatunk! D. L.

Országgyűlés.

A képviselőház május 30-ki ülése.

Elnök: Bittó István. Jegyzők: Waechter Frigyes, Huszár Imre. A kormány részről jelen vannak: Szilávy J., dr. Pauler Tivadar, Szende B., gr. Szapáry Gy. és Trefort Ag. ministerek.

Liptó, Arvas több más megye a Király föld közigazgatási különválásának törvény általi megszüntetése tárgyában kérvényez. Lázár Ádám sajnálja, hogy a belügyminiszter nem terjesztette elő a Királyföldről szóló tv-javaslatot, hogy aziránt a képviselőház tagjai magukat tájékoztathatják volna. Utasítani kívánja a kormányt e törvényjavaslathoz a legközelebbi napok alatt leendő betérjesztésére. Waechter Frigyes kötelességének tartja kinyilatkoztatni, hogy a királyföldi képviselők maguk is szükségesnek tartják a szóban lévő tv-javaslat mielőbbi betérjesztését.

A kérv. biz. javaslata, mely szerint a kérvény tanulmányozás czéljából a belügyminiszternek volna kiadandó, mellőltetvén, a ház a képviselők fejénkénti megszámlálása után 62 szavazattal 57 ellenében Lázár indítványát fogadja el.

Pest, Pilis és Soltmegyék, Kecskemét, Kassa és Szászrégen városok a katonaszállítások-lást törvény által kéri szabályoztatni. Györfly Gyula kéri a honvédelmi minisztert, mennyi ideig szándékozik még e kérdést tanulmányozni, s mikor fog erre vonatkozó tv-javaslatot terjesztetni elő.

Szende Béla honvédelmi miniszter: A kérdés fontosságát én is érzem, és a honvédelmi költségvetés ez ideig tárgyalása alkalmával volt szerencsém a t. háznak megígérhetni azt, hogy még ez ülésszak alatt fogok iparkodni, és reméllem, képes is leszek az erre vonatkozó törvényjavaslatot a t. ház asztalára letenni. Hogy ez a kérdés sokáig volt szönyegen, a nélkül, hogy megoldást nyert volna, azt nem tagadhatni; igen, de nehéz is megoldása, mert igen sok adatot kell összegyűjteni, a melyek alapján lehet csak a törvényjavaslatot elkészíteni. Legnagyobb része az adatoknak már most össze van gyűjtve, és legyen a t. ház meggyőződve, hogy a lehetőleg tul egy óráig sem fogom a törvényjavaslat előterjesztését halasztani, a mint volt szerencsém már megígérni a költségvetés utolsó tárgyalásánál. (Helyeslés.) A kérvény a honvédelmi miniszternek adatik ki.

A kolozs-dobokai tanítóegylet a hazai néptanítóegyletek számára posta-díjmentességet kérvényez P. Szathmáry Károly pártolólag kéri e kérvényt az illető ministeriumnak kiadni.

A kolozsári egyetem tanárai fizetésüknek a budapesti egyetem tanáraiéval való egyenlősítése tárgyában kérvényeznek. Lázár Ádám pártolja a kérvényt.

A ház a bizottság javaslata értelmében a kérvényt a p. ü. bizottsághoz utasítja.

Szilávy József miniszterelnök: A t. ház a mult alkalommal a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslatot egy külön bizottsághoz méltóztatott utasítani. Ezen bizottság kebleben azon kívánság nyilvánult, hogy méltóztatnék a t. ház a kataszteri felmérésről szóló törvényjavaslatot, mint a mely a földadóról szóló tv-javaslatlall összekötötésben van, szintén ezen bizottsághoz áttenni. Azt hiszem, hogy ezen kívánság indokolt és méltányos; (Helyeslés) ugyanazért kérem a t. házat, méltóztatnék multkori határozatának megváltoztatásával e törvényjavaslatot a p. ü. bizottságtól ezen bizottsághoz áttenni. (Helyeslés.)

Elnök: Elfogadja a ház ez indítványt? (Elfogadjuk.) Tehát a kataszteri felmérésre vonatkozó tv-javaslat szintén az illető külön bizottsághoz utasítatik előzetes tárgyalás végett.

T. ház! A jövő ülés idejét meghatározni ma talán nem volna lehetséges. Az osztályok a tisztelt ház megállapítása folytán a jövő csütörtökön fogják tárgyalni a hozzájuk utasított törvényjavaslatokat. Azt hiszem, a tisztelt ház megbizja az elnökséget, hogy a jövő ülés napját és óráját a szokott módon tegye közhírré. (Helyeslés.) Az ülést bezárom.

Ülés vége 11 óra 11 perczkor.

Az országos zeneakadémia-enquete.

Jegyzőkönyv, dr. Haynald Lajos kalocsai érsek ur ő excellentiája elnöklete alatt az országos zeneakadémia ügyében 1873. évi april 26-án tartott értekezletről.

Jelen voltak: Id. Ábrányi Kornél, zenészeti lap szerkesztő, gr. Apponyi Albert, országgyűlési képviselő, Apt Kamil, ministeri osztálytanácsos, magurai b. August Antal, helytartósági alelnök stb., Bartay Ede, zeneszerző, Dunkel Nep. János, a Rózsavölgyi-féle zeneműkereskedési cég társa, Engesszer Mátyás, zenedei tanár, tolnai gr. Festetich Leo, magyar nemzeti szinitanodát igazgató, dr. Hegedüs Lajos, ministeri tanácsos, Langer Victor, magyar nemzeti sziniképezdei tanár, Mátray Gábor, nemzeti zenedei igazgató stb., Mihalovics Ödön zeneszerző, báró Prónay Gábor, v. b. t. nemzeti zenedei elnök, Reményi Ede, hegedűművész, Ribáry József, ministeri tanácsos, Richter János, magyar nemzeti színházi karnagy, Rostl Pál, magyar tudományos akadémiai tag, Simonffy

Kálmán, országgyűlési képviselő, gr. Széchenyi Imre, v. b. t. urak.

Elnök ur ő excellentiája üdvözlővén a m. t. értekezlet tagjait, az 1873. évi márczius 26-án tartott tanácskozmányról szerkesztett jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után a zeneakadémia rendezése és szervezése iránti kérdések megvitatása és tisztázása érdekében kiküldött hetes bizottság elnökének gr. Széchenyi Imre urnak és ezen albizottság többi tagjainak fáradozásáért és betérjesztett munkalátáért az értekezlet beleegyezésével köszönetet szavaz; a hetes bizottság által kidolgozott javaslat feletti tanácskozás menetének szabályozása czéljából pedig kütüzi a következő két elvi kérdést:

1-ör. Szükséges, hogy a javaslat első és utolsó pontjának el vagy el nem fogadása iránt megállapodás jöjjön létre, azután lehet majdan a javaslat többi pontjainak részletes tárgyalásába bocsátkozni.

2-ör. Habár kétséget nem szenved, hogy a hetes bizottság a specialis magyar zene ápolása mellett az egyházi zene művelésére is kiterjesztette figyelmét, mindazonáltal, miután az egyházi zene a munkalátában különösen megérintve nem találta, holott köztudomás szerint az egyházból és annak alapján fejlődött a mostani zeneművészet, kívánatos, miszerint, kivált a zenetanári és néptanítói pályára készülő akadémiai növendékek, különös tekintettel általában az egyházi s főleg a magyar egyházi zene műveléséhez szükséges tárgyakban nyerjenek gondosabb kiképeztetést.

E két kérdés felett kifejlődött élénk vita után, melyben az elnök ur excellentiáján kívül id. Ábrányi Kornél, br. Prónay Gábor, Mátray Gábor, gr. Széchenyi Imre, br. August Antal, gr. Apponyi Albert, Resti Pál, gr. Festetich Leo, Simonffy Kálmán, Richter János, Langer Viktor, Engesszer Mátyás, Ribáry József, Reményi Ede, Mihalovics Ödön, és Bartay Ede urak érdemleges részt vettek, és mely alkalommal Prónay Gábor ur, ki, eltekintve a nagyobb költségtől, melylyel az alsó elomi zenészeti osztályok berendezése egybe van kapcsolva, cziméltel fogva is az akadémianak csak felsőbb osztályait tartja annál inkább felállítandóknak, mert már léteznek zeneintézetek az országban, melyek az elemi tantargyak oktatásával sikeresen foglalkoznak, és gr. Festetich Leo ur, ki aként van meggyőződve, hogy a szini tanodának kellene alapját képeznie a zeneakadémianak, és tudatja, hogy a szini tanoda részére az akadémiai költségvetésből átengedni tervezett 4000 frt a drámai osztály fenntartására nem elégséges, a javaslat elleni nyilatkozataikkal kisebbséggel maradtak.

Elnök ur ő exja kimondja a többség nyilatkozatával egybehangzó határozatot, mely szerint a hetes bizottság javaslatának első és utolsó pontja eredeti szövegezésében elfogadatik.

Az egyházi zene művelését illetőleg pedig, a javaslat 5. pontjának utolsóelötti és utolsó sora követezőleg kiegészítendő: „Továbbá az ének- és öszhangzatban, nemkülönbén az egyházi zene műveléséhez szükségelt tantargyakban nyerjenek gondosabb oktatást és kiképezést.“

Ugyazint a javaslat 8. pontjának az elméleti tanosztályokról bb. alatt előforduló kitétele következőképen kiegészítendő: „bb. egy zenetörténeti s zene-aesthetikai osztályt, különös tekintettel általában az egyházi és főleg a magyar egyházi zene kifejlődési történelme- és jelen állapotára, két évi tanfolyammal, egy tanárral.“ Most érintett tanácskozások folyamán alatt b. August Antal ur által, ki a szini művészeti osztály tantargyait nem látta a zeneakadémiai tervvázlatba felvéve, szönyegre került a fenálló szinitanoda fenntartására vonatkozó költség ügyének mibenléte, valamint ezen szinitanodának egyrészt a színházzal és másrészt ugyan-e tanodának a zeneakadémiai iránti kérdés, melyhez hozzászóltottak Ribáry József, b. Prónay Gábor, gr. Széchenyi Imre, Mátray Gábor és Hegedüs Lajos urak.

A kérdés financialis oldalát tekintve a többség határozata szerint helyes azon feltévé, hogy a hetes bizottság javaslatába a zeneakadémia szükségleteire az országgyűlésilleg megszavazott 36 ezer frtból 32 ezer frt vétetett föl, 4 ezer frt pe-

dig a szini és drámai szakmára engedték át, mely egyelőre az akadémia kiegészítő részét képezi.

Hegedűs miniszteri tanácsos ur felvilágosítása folytán a többség elismerte, hogy a szintanodának egyrészt a színházhoz, másrészt pedig a zeneakadémiához viszonyának meghatározása oly tárgy, mely adminisztratív úton a bel- és közoktatásügyi miniszter urak által egyelőre elintézendő.

A hetes bizottság javaslata most már részletes tanácskozás alá vétetvén, annak első és utolsó számszerint 13., de tetteleg 14. pontja több vitaközlés tárgyát nem képezte, a 2. 3. és 4. pontra észrevétel fenn nem forog; az 5. pont a már fentebb jöszent hozzáttel elfogadott; a 7. pont észrevétel alá nem esik.

A 7. pont szövege gr. Apponyi Albert urnak a többség által elfogadott indítványa szerint következőképpen módosítandónak határozottatott:

„7-er. Az országos akadémia szervezése célja és sikeres működésével lényegesen összefüggvén, annak egy hivatalos, mint tanfeladási nyelve is, s az albizottság ama meggyőződésből indulva ki, hogy habár az ország e legújabb minisztériumának főcélja szorosán véve művészeti még pedig gyakorlati értelemben, de másrészt nem mellőzhető hivatása a zeneművészetet, mai magas színvonalához mérten, minden irányban, s főleg az elméleti tudományosság terén is lehetőleg meghonosítani, a hazai nyelven is kiművelni: az országos zeneakadémia nyelvűl a magyar nyelvet véleményezi megállapítani oly módon, hogy ez alul a hivatalos érinkezésére néve kivétel ne tétessék. Tekintettel azonban arra, hogy mind az akadémia művészeti és kulturális céljai lehető legteljesebb elérhetése, mind pedig nemzetünk szellemi életének érdeke és fénye megkívánja, hogy egyrészt a magyar nyelvben nem jártas, első rangú szakmunkások az intézetben működésre meghívathassanak, másrészt, hogy külföldi tanulóknak az intézet látogatása lehetőségű tétessék: a valóság és közoktatásügyi miniszter az előadási nyelvet meghatározó szabály alól saját belátása szerint ugy ezeket, mint amazokat felmentheti.“

A 8. pont alatt elősorolt, több rendbeli hangszerke elnevezése iránt azon megállapodás jött létre, hogy zavarok kikerülése végett a hangszerke néve a használat által szentesített elnevezések lehetőleg tartassanak meg.

Ugyancsak a 8. pont alatt előforduló elméleti tanosztályok aa. betű alatt nevezett öszhangzattani osztály oktatására néve Langer Viktor ur azon észrevétele, hogy egy tanár ezen szakmára, mely a zeneakadémia valamennyi növendékei számára egyaránt kötelező, nem elégséges, még egy 2. és 3. ily tanári állomásnak rendszeresítése kívánatos: a nagyméltóságú miniszter figyelmébe ajánlatik az-

zal, hogy az intézet életbeléptetése után a tapasztalás kifejti azt, vajjon az öszhangzattani 2. és esetleg 3. tanári állomásának rendszeresítése szükséges leendő-e.

A nyomtatott javaslati jelentésben másodszer előforduló számszerint 8., de tetteleg 9. 10., 11., 12-dik és 13-dik pont észrevétel nélkül elfogadatik.

Elnök ur ő excellentiája maga részéről is valamit tenni óhajtván, az intézet érdekében az egyházi zeneszerzési terezen az igazgatóság itelete szerint legjelesebb munkát készített növendék javára örök alapítványképen 2000 frtnyi 6% értékpapirokat ajánl fel, melynek kamatai a kijelölt célra fordítandók.

Simonffy Kálmán országgyűlési képv. ur a magyar zene fejlesztése iránti érdekltségének jeléül élte fogytáig évenként 20 aranyat ajánl fel egy a magyar zeneszakmában legkitűnőbb zeneakadémiai növendék számára.

Ezen, a zeneművészet előmozdítását célzó hazafias ajánlatok a bizottság által lelkes éljenzésekben kitűnő örömmel fogadtván, b. Prónay Gábor v. b. t. u. ur, az elnök őrsék ur ő exjának a tanácskozási vezetése körül tanusított ép oly tapintatos, mint sikeres eljárásáért a bizottság nevében köszönetet mond, mit elnök ur ő exja viszonzván, a bizottságnak támogatásáért elismerését fejezi ki, és az Isten áldását kéri ezen törekvésekre és a felállítandó intézetre.

Miután Hegedűs miniszteri tanácsos ur indítványa folytán ezen bizottsági ülés tanácskozási jegyzőkönyvének hitelesítésével br. Augusz Antal és gr. Festetich Leo urak bizatnak meg, Hegedűs miniszteri tanácsos ur egyzersmind miniszter ur ő excellentiája nevében az elnök ur ő nagyméltóságának és az értekezlet tagjainak fáradozásuk- és azon ügybuzgalmukért, melylyel a kérdések megoldására közreműködni sziveskedtek, köszönetet és elismerést szavaz.

Végül dr. Haynald érsek ur ő nagyméltósága a tanácskozást befejezettnek nyilvánítván, miniszter ur ő exjának, ki ezen tanácskozássokra alkalmat és képvje. által a tárgyalásoknak szabad menetet engedni sziveskedett, a bizottság nevében köszönetet és elismerést szavaz.

Kelt Budapesten, 1873. apr. 30.

G. Festetich Leo,
a szini tanoda főigazgatója.

B. Augusz Antal,
mint a hitelesítésre megbízottak.

Apt Kamil,
miniszteri osztálytanácsos, mint bizottmányi jegyző.

Japán a közkiállításban.

Az iparpalota legutolsó keresztlyosóját Japán felezte meg Törökországgal. Eddigi ritkaságá-

nál fogva, mindkét kiállítás annyira érdekes, hogy az európaiaknak Japán felé hajló kíváncsisága, csak a török-osztály hátramaradt készültségének tulajdonítható — Japán már tökéletesen elkészült, s oly izléssel van berendezve, mintha bizottsága nyugat aesthikájával volna saturalva. Az egész kiállítás fényesen csáfolja meg mindazokat, kik azt hiszik, hogy Japánban a cultura még gyermekkorát éli. Igaz, hogy Japán, már két ezer év előtt, azon fokban állott művelődésének, melyen ma áll, s már akkor is voltak iparczikkei, melyek korunk termékeivel még ma is fényesen versenyeznek. Például a japáni női ruhaszövetek, bársonyok, nehéz selymeken az aranyhímzések a kezelés oly könnyűségével készíthetők, mintha csak Európa valamely nagyirű szövetgyárából kerültek volna ki. A szöveteken, a különbség észre nem vehető, csak a hímzések vörös, arany, kék, lila és sárga színeinek kirívó vegyülése juttatja eszünkbe, hogy keleti termékekét látunk, s a hímzést alakoknak, a szárnyasok — különösen tyukok és kakasok — országához forduló tárgyszeretete, figyelmeztet, hogy japáni tárgyak előtt állunk. — A selyembogár-termelés oly gyönyörű sárga és fehér termés selyemmel van képviselve, a minőt hazánk kiállításában nem láttunk. A porcelán termelés tekintetében pedig Japán, nemcsak öles vázaival, hanem tömör s mindamellét nagy könnyűsége, s mesteri festésével versenyez a chinai porcelánokkal, melyekről eddig azt hittük, hogy az elfalazott ország kiváló osztályrészét képezik. Ama két óriási, kékekkel festett és felül szélesebb vázánál, mely a belépőt az osztály kezdetén meglepi, szebbet a chinaiaknál nem láttunk. A díszes bronzöntvények is kitűnők. — A régi pénzek gyűjtőre sem lesz érdektelen a kiállítás. Körülbelül 150 db. japáni pénz szedtek össze, a régi és jelen korból, mindannyia ezüst és arany. Ugy tartjuk, hogy a legkisebb értékű (mint egy osztrák félkrajczár) a legnagyobb, mely aranyban, az egy forintos bankjegy térfogatával versenyez, — képviselve van e gyűjteményben minden japáni pénz. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy ez érnek egyike sem gömbölyű, hanem hosszukás, közepén szélesebb és két végénél összehajló. — A japáni arany, ezüst ékszerek, gyűrűk, melltyúk, inggombok; s karperecek még a kezdetlegesség színvonalán felül nem emelkednek; mind idomtalanok, s tökéletes hasonmásai az antiqve európai ékszereknek. Már nagyobb haladást tanusít az ékszereszet a fedett markolat nélküli japáni diszkardokon, s arany szövésű harci öltözetek sujtásainak készítésében. — A csontművészet non plus ultjárát éri el, az elefántosont, szekrények, kis koscsik, legyezők s más apróságok gyártása által. — A nálunk sohasem látott 13 huru, s négy láb hosszú, továbbá több ismeretlen fuvó speciális japán hangszer, az értékes ásvány kiállításban a faragott kristályok, a japán könyvtár, papír és a chinaiktól kölcsönzött árnyéknélküli festészi

ügyelet dívik, mint másutt. De Elmas talált módot arra, hogy vállalkozása veszélyeit legalább részben csökkentse. Teljesen bízott Názliban, egy oly rabnőjében, kinek vak engedelmessége sohasem felezgette urnőjének szándékát. Az öreg nő éjjelre gyakran elment férjéhez, ki kertész volt és azon roppant terjedelmű gyümölcsös kertekben lakott, melyeken a vasut végig halad. Sétáiban, melyekre kis lányát is elvitte, gyakran erre felé tartott Elmas, és itt maradt egész délutánokot át, ami senkinek sem tűnt fel. A bey, kit foglalatossági vagy mulatsági gyakran távortartottak hazulról, nem igen ért rá egyik vagy a másik nejt számádsára vonni, és ha ez megtörténne is, Elmas kijelenthetné, hogy ottmaradt Názliban ébredre, és pedig nem fogja őt meghazudolni. Ami pedig a kertészt illeti, az süket volt és esténként egy pohár rakit szokott inni, mire rendszeren oly álomba merült, mint a hét alvórol szóló mesében előforduló kutya. De bármily jól volt is e terv készíve, kivitelezés sokak előtt nehézne és kevéssé bizonyosnak látszhatnék; de Elmas olyan volt, mint azon foglyok, kik szokási kísérlet alkalmával nem annyira az ujra elfogatás félelmével, mint a közeli szabadság örömevel tördőnek.

Maimbert nem igen tudta ugyan magának megmagyarázni, hogy a bey neje hogyan tölthet egy estét a háremben kívül, de a levélke kifejezései határozottak voltak, a cadina látogatását pozitív modorban jelezte. Lassan mult a nap a francziának mikor már mindent elkészített Elmas fogadására, a lépcsőkre legszebb szőnyeget rakta, a termet Smyrna legrikább virágaival töltötte meg, elnyújtózkodott a pamplagon és feszülten kísérte a lassan haladó óramutatókat. Óvatosságból jó levele elváltoltá szakácsát, egy kíváncsi és csacska görögöt, ki az egész szomszedság Mariskáit és Katiczáit látta el friss újságokkal; a házban a szolgálatteleire csak szolgáját tartotta vissza, kinek tartózkodó jelleme több bizalmat kellett benne.

Az est beálltával Maimbert a kis ajtó elé ült, melyet két gyönyörű oszlop ékített. Nem sokáig kellett várnia; csakhamar két elfátyolozott nő látott a kertecske tekervényes utain közelegni; Elmas és Nazli volt. Szótlanul bevezette őket az előszobán át a lépcsőre, Názlit a pitvarban hagyta és a cadinát a terembe vezette. Alig hogy az ajtót bezárta, Elmas leeresztette iachmakját, nyakába borult, megölelte, meg sem számlálva csókjait. Eszé-

modor alkalmazása által készült képek mellett, a szivarkészítés, a kitűnő dohányok eddig nem látott finom vágása, az apró pipák öszhangban szivóik kis termeteivel, mind oly dolgok, melyek részletesen vizsgálva érdekeseknek mondhatók. — Különös feltűnést tárgyait, a japán lakóházak mintái képezik. Négy ilyen állítottak ki, melyek közül az egyik a japáni főurak palotáját ábrázolja. E lakás általános japán szokás szerint egyemeletes s közepén lakik az uraság közvetlen kíséretével a külépületek a nagy számú cselédségnek készíthetők. E házakba a bejuthatás egy nagy és két kis kapun történik, mely a cselédség lakosztályaiba vezet, csak az udvaron keresztül juthatni, az uraság kapujához, hol a kapus lakása nélkülözhetlen. Egy japán mintán föltűnő rokonságot tapasztalunk, a földi házainkkal. Ennek is teljesen hasonló szalmafedele s gémes kutja van, talán csak a ház emelete zavarná meg azt a buvárt, ki a sok közül Japánból szeretné levelezni származásunkat. A fa és vastermelés körréből, Japánban rendkívüli dolgokat nem igen láttunk; annál nagyobb elismerést érdemelnek a gyalog hintók, vitorlás csolnakok, dereglyék s egyéb más vízi művek.

Mac-Mahon üzenete.

A nemzetgyűlés május 26-kán tartott ülésében felolvastatott a francia köztársaság új elnökének üzenete, mely így szól:

Uraim! A nemzetgyűlés által a köztársaság elnökévé választatván, késedelem nélkül élttem a reám bízott joggal, s megalkottam a miniszteriumot, melynek tagjai mindannyian az önök sorából valók. (Taps.)

A gondolat, mely a miniszterium megalakításában vezetett, ugyanaz volt, mely kell, hogy vezesse magát e miniszteriumot is egész tevékenységében: az önök akaratainak tisztelete és azon óhaj, hogy annak minél hűségesebb érvényesítője legyen. (Nagyon helyes! jobbról.)

A többség joga a paliamentáris kormányok törvénye; (nagyon helyes!) s e törvény alkalmazandó szükségképen a megalkotott kormányzati intézményekre, melynek értelmében a végrehajtó hatalommal megbízott hatóság csak a nemzetgyűlés képviselője, (nagyon helyes!) mely az egyedül valódi tekintélyt és a törvény egyedül hivatott személyesítőjét képezi. (Nagyon helyes!)

E nemzetgyűlésnek fenállási ideje alatt, két nagy feladatot kelle megoldania: megszabadítani az oly borzasztó szerencsétlenségek következtében megszállott területet és helyreállítani a rendet a társadalomban, melyet megmérgezett a forradalmi szellem. E feladatok elseje folytonos gondoskodása tárgyát képezte nemcsak a többségnek, hanem a nemzetgyűlés egész összességének; Franciaország büszkén mondhatja el magáról, hogy azon intéz-

be jutott, hogy első látogatásakor mily vonakodó és hideg volt; attól tartott, hogy Maimbert ezt közönynek veendi, és nem az ismeretlen helyzet által okozott aggálynak.

Elmas nem nyult a vacsorához, mit Maimbert számára készített, hanem elővett egy cyprusi borral telt palaczkot, megtöltött belőle egy kristály poharat és ezt ajkához emelte. Mintha ezen tiltott italal vallása és hazája előítéleteit akarta volna feláldozni szerelmének. Miután e lépés megtételére szilárdan eltökélte volt magát, nem állott meg az ut felén; nem engedte magát a jövő bizonytalansága által megfélemlíteni.

A fiatal francia nem birt oly lélekerővel; tulboldognak érezte magát és kezdett rettegni a sors irigységétől, mint ama görögök, kik két évezred előtt önkénytelen vetették magukat alá fájdalomnak, hogy lefegyverezték az irigy eget. Közölte aggályait Elmassal. „Oly vigyázatlanok vagyunk, monda neki, mint a tesmei halászkok, kik az első nap-sugárral kimennek a tengerre; mennek, a mint a szél őket hajta, és nem aggasztja a vihar, mely meglepheti. Csakhogy ők még remélhetik, hogy partra vergődnek, míg a mi számunkra nincs menhely, hol a viharral dacolhatnánk.“

A cadina e szavakra gondolkodó lett; azután Maimbertre vetve elszánt és mégis szelid tekintetű, így szólt: „Mit bajlódjunk a jövő fenyegetéseivel? A jelen miénk és ez elég boldogságot nyújt, hogy a réánk várakozó megpróbáltatásért előre is vigaszt nyujtsón. A jövendő bajok eltűrésében segítségünkre lesz a kegyelem napjainak emlékezete.“

A terem azon végén, mely a tenger felé esett, egy, az indiai házaknál látható verandához hasonló, széles erkély volt. Elmas ide lépett és egy nádkarszéken foglalt helyet. Maimbert melléje ült. A némi távolságban lévő lámpa világa ingatag fényt vetett a cadina arcára; szőke szempillái alól szemei úgy fényltek, mint aranyba foglalt fekete gyémántok. Fehér és finom arczbőre, melyet a hárem árnya a nap heve ellen megóvott, átlátszóan tetszett. — Elmas ezen találkozásra, mint egy ünnepre öltözöködött; európai ruhát viselt, kék selyem szoknyát és fehér chinai krepeből készült tunikát; a míg Nazli házától a főtüzében ért, egy tsár fedte el az idegen viselet feltűnő fényét.

(Folyt. köv.)

TÁRCSA.

A bey háza.

— Rajzok a háreméletből. —

(A „Revue des deux Mondes“ után.)

V.

A vigyázatlanság, mit Elmas elkövetett, midőn egészen egyedül ment látogatába, szerencsére nem vont maga után következményt; távollétét senki sem vette észre. Sőt megtörtént még az is, hogy a bey ezen naptól fogva több figyelmet tanusított irányában mind ezelőtt; s annyira ment, hogy még mentegődött is azon indulatosságaért, azt mondván, hogy szenvedélye elragadta.

Elmas könnyen eltalálta ezen emberies hangulatnak valódi okát; a mektoubdji attól tartott, hogy neje panaszkodni fog a pasa vagy szülőinél; ő neki pedig érdekében állott, hogy főnökével és a régi miniszterrel jó lábon álljon. Elmas soha sem tudta férjét becsülni, de most még jobban megvetette. A bey magaviselésében történt változást észrevette Nedjibe is, de ő már nem birt oly éles felfogással, hogy annak okára is rájött volna; e változás csak növelte Elmas elleni gyűlöletét, és ezt több alkalommal nyíltan tanusítottais. Valahányszor társnője nélkül ebéden, furdőben vagy sétán volt valami idegen nővel, rosakaratu képelmének szabad röptöt engedett. A nőaristokratia több hajlammal viselkedett az imam leánya, mint Elmas iránt. Elmas modora dühbe hozta a müzülman orthodoxiát; rosz néven vették azon okatlan lenézést, melylyel sok török hölgy iránt viselkedett; nem is igen szerették Elmas a haremekben hol többet adnak a vallásos buzgalomra, mint a szépségre, ifjuságra vagy a szellemre.

Elmas kis időre folytató még rendes életmódját, de napjai irtózatossal lassan látszóttak mulni. Előbbi foglalatosságai untatták. Nővérét gyakrabban látogatta, mint ezelőtt; bizonyos volt abban, hogy visszatjövét látthatja Maimbertet, ki rendszeren ott ült ilyenkor kert ajtaja előtt Elmas hátrahajolt kocsjában, hogy ne lássák, de fátyolat felemelte s kedvességét a hosszas várakozás unalmáért egy-egy mosolygóval vigasztalta.

Maimbert kétségbe kezdett esni; azt gondolta, hogy minden kísérlet elé, mit Elmas jövőben tehetne, hogy feléje közeledjék, áthághatlan akadályok gürdülnek. Azonkívül, hogy a szép török nő őt egészen elbűvölte, még az is hozzákötötte, hogy ő neki

kedések közül, melyek hivatal voltak nemzeti függetlenségünket ismét megszerezni, egyik sem talált ellenmondásra, s nem idézett fel vitát a testület körében. Mondják ki emelt fővel, hogy ezen intézkedések nem történhetek volna, ha maga az egész ország nem vetette volna magát azok alá, bármily terhesek lettek legyen is azok, hősies türelemmel, mely nem engedett megszólalni sem panaszt, sem ellenzést. (Nagyon helyes!) Minden osztály ezen egyesült támogatása képezte azon hatalmas erőt, mely támogatta azon kitűnő férfiú ügyes és hazafias intézkedéseit, kinek helyét elfoglalták és kit csak a belső politika terén támadt s általam mélyen sajnált nézeteltérés volt képes önkéntől elkülöníteni.

Számitok önökre uraim, hogy meg fogom találni ugyanazon erőt, mely képessé fog engem tenni azon rendszabályok végleges keresztültételében melyeknek legnagyobb része, hála Istennek be van már fejezve.

E feladatot nagyban megfogja könnyíteni e mellett még ama barátságos viszony, melyet a mult kormány hozott létre Franciaország és az idegen hatalmak között, s melyet fenntartani szintén kötelességemnek fogom ismerni. Eljárásom e tekintetben ugyanaz leendő, melyet több ízben fejtegettem elődöm önök előtt, s melyet a nemzetgyűlés mindannyiszor helyeselt: a békének utógondolat nélküli ojjaja és hirdetése, hogy Európa összinteségünkről meggyőződve ne láthasson hadseregünk szervezésében (melyet folytatni lankadatlanul fogok,) mást mint erők jogosult pótlását és azon törekvést, hogy biztosítsuk a magunk számára az általunk elfoglalt rangot.

A belpolitika terén a társadalmi rend fenntartásának érdeke vezette önöket elhatározásaikban. Mindazon nagy törvények, melyek óriási többséggel hoztak e fenntartási jelleggel bírnak. (Nagyon helyes!) Néha megoszolva a belpolitikai kérdések terén, ismét és könnyen egyesültek önök a társadalom nagy elveinek védelme körül, melyeket oly vakmerő támadások fenyegetnek napjainkban.

A kormány tehát, mely önök elé lép, kell hogy legyen, s leendő is, — erről kezeskedem, — erélyesen és határozottan conservatív.

Számos fontos törvények, a hadsereg szervezése, a községi rendezés, a közoktatás és más kérdések tárgyában, melyek első rangú kereskedelmi és pénzügyi érdekeket érintenek közelről, vannak jelenleg tárgyalás alatt. Hiszem, hogy jól megválasztottam a ministereket, kik e kérdésekben önökkel értekezhetnek. Más nagy fontosságú alkotmányos kérdéseket szabályozó tjavaslatok terjesztettek önök elé elődöm által, melyre ő a nemzetgyűlés határozata által köteleztetett Önök gondolat tanulmányozni fogják ezen előterjesztéseket, mint tenni fogja azt a kormány s ha el fog jönni azok tárgyalásának ideje, a kormány minden egyes kérdésre nézve ki fogja fejteni jól megfontolt álláspontját.

De mialatt önök tanácskoznak uraim, a kormány kötelessége és joga cselekedni. Feladata mindenképp előtt a kormányzás, az az mindennapi alkalmazás által az önök által hozott törvények végrehajtásának biztosítása és szellemüknek átvivőrángatása a néphez. (Igen helyes!) Az egész kormányzatra az egység, az összefüggés, a folytonosság bélyegét nyomni, mindenütt és minden pillanatban tiszteletet szerezni a törvénynek az által, hogy minden fokon oly közegeket adunk neki, melyek a törvényt és önmagukat tisztelik, ez kemény, gyakran kínos kötelesség, de ugyanezért annál szigorubbán teljesítendő és annál teresebb forradalmi idők után. A kormányon e kötelesség teljesítése nem fog mulni (Igen helyes! igen helyes!)

Ezek, uraim az én intencióim, melyek nem állanak egyébből, mint hogy az önökéihez alkalmazkodjam. Mindazon okokhoz, melyek engedelmisségünkre parancsolják, a nemzetgyűlés hozzácsatolja még azt, hogy a veszélyeztetett társadalom valódi védbástyája legyünk Franciaországban és Európában egy oly töredék elleneben, mely veszélyezteteti az összes népek nyugalmát, és mely csak azért sürgeti a nemzetgyűlés szétoszlását, mert önökben látja tervei főakadályát. (Igen helyes! igen helyes!)

Azon a helyen, hová önök állítottak, őrszemnek tekintem magamat, ki az önök souverain hatalmának fenntartása fölött örökösök. (Hosszas taps és acclamatiók.)

Külföldi hírek.

A „Times“ párisi levelezője szerint Thiers máj. 24-én este némely barátjai előtt így nyilatkozott: „Én zászlóval kezembem ezennel, — miután alkalmam volt, magamat némileg hasznossá tehetni — azoknak engedem át helyemet, kik egy rendkívül komoly helyzet kalandjaiba akarnak rohanni. Én különösen azon megbízásomra.” Egyéb-iránt a levelező azt állítja, hogy Thiers egy kissé vissza fog vonulni, és ismét inkább írói munkálataira szentelendi magát; míg a „Daily News“ azt jelenti, hogy ő bejegyezteté nevé a parlamentári bal-

centrum névsorába, s igen erélyes ellenzést fejtend ki.

Thiers megjelent a nemzetgyűlés máj. 27-ki ülésében, s háromszoros éljenzéssel fogadtatott. A jobboldal néma maradt. Ezen ülésben a legújabb választások közül 3, Barodet választását s ide érte, minden ellenzést nélkül érvényesnek nyilvánított. Erre a kamra a keleti vasutal kötött egyezményt tárgyalta.

Páris, május 30. Valamennyi kerületi főnök és csapatparancsnok rendszabályokat kapott, miként viseljük magukat netaláni rendzavarások ellenében. Thiers tervezett utazása nagyon nyugtalanítja a baloldalt.

Versailles, május 30. A nemzetgyűlés megengedé, hogy a Vendome-szobor előbbeni alakjában álltassék vissza, s erre a gyűlés csütörtökig elnapoltatott.

Páris, május 31. A „Journal Officiel“ ismét számos kinevezéseket közöl a politikai kormányzat személyzetére vonatkozólag.

Berlin, máj. 31. A perzsa sah ma ide érkezett, és a császár, a kir. hercegek, Bismarck hcgz. és a miniszterek által fogadtatott. A sah hatfogatu kocsival vonult be a városba; a kocsiban csak a császár és a sah ült. A bevonuló sah a nagy nép tömeg által mindenütt élénk „Hurrah“ kiáltásokkal fogadtatott.

A „Nord Ztg.“ megzáfolja a „Kr. Ztg.“ azon híret, mintha a német császár Mac-Mahon elnökhez sajátkezü iratot intézett volna; — ez annál kevésbé való, mert a kormányváltozás notificatiója meg sem érkezett még és a szabályszerű diplomatiai érintkezés az új francia kormányval még nem vértett fel.

A „Manchester Quardian“ jelenti: Guming admiral Zanzibár partját zárolja, és Zanzibár lödözésével fenyegetődik azon esetre, ha a szultán nem engedne az angol követelésnek a rabszolgakereskedés megszüntetése iránt. Hír szerint megátadás esetében a szultán le akar mondani és Mekkába vonulni, az angolokra hagyván a további lépések iránti felelősséget.

Flórencz, máj. 31. A „Giorn. di Firenze“ azon hirt említi, hogy a pápa a czárnét a végteti közbenjárására kérte, hogy Lengyelországban engedtesék a szabad vallásgyakorlat. A pápa azt mondá, hogy Lengyelország kormányzati kérdésébe nem akar beavatkozni, azonban ezen engedély a lengyel katolikus nép jogában gyökeredzik; valamint az orosz birodalom és dynastia érdekében is kívánatos. A czárné megígérte a pápának a kért közbenjárást.

Bukarest, május 31. Erzsébet fejedelemné ma utazott el Pesten és Bécsen át, a legnagyobb incognitóban Neuwiedbe, hova a fejedelem ötet — ma csak Turnu-Severinig kísérve — két hét mulva követendő.

Szent-Pétervár, május 31. Az orosz császár, az orosz trónörökös nejével és Wladimir nhg tegnap este Varsón át elutaztak Bécsbe.

Lissabon, május 30. Entre-Rios tartományban forradalom ütött ki, melynek élén, mint gyanítják, Lopes és Jourdan állnak. A lázadók által Gualequay és több más helyek foglaltak el. A kormány a nemzetőrséget mozgósítja.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 3.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.**

— **Ő felsége az orosz czár** tiszteletére tartandó nagy hadi szemlé, Bécsben, jun. 4 ének reggelén 3 gyalog hadosztály 6 gyalogdandárral, egy kombinált műszaki dandárral, egy ugyanolyan gyalogdandárral, tüzérséggel és egy lovasdandárral fog közreműködni. Ezek között lesznek és pedig a műszaki dandárban a bécsújvárosi katonai akademia 1 zászlóaljban, a műszaki katonai akademia 1 zászlóalj, az egyesült bécsi tüzér- és mérnökari hadapród iskolák 1 zászlóalj, egy mérnökari ezred 3 zászlóalj, 1 utászvezred 2 zászlóalja. — Az 1-ső vadászvezred 3 zászlóalja és külön 4 vadász-zászlóalj, 14 gyalog ezred, mindenikéből 3 zászlóalj, összesen 42 zászlóalj. — 3 zászlóalj vartüzérség, 2 tüzérezred 88 ágyúval; 1 dragonyosezred 6 eskadr., Radetzky-huszárok 6 eskadron, uhlánvezred 6 eskadr. A bécsi hadapród iskola lovasgági osztálya. Mindezen csapatokat ő felsége az ausztr. császár és magyar király személyesen fogja vezényelni.

— **Az orosz czár** rendkívüli megtiszteltetésekben fog részesülni Bécsben időzése alatt, így p. a magyar és német gárda szolgálatára lesz rendelve, mely kitüntetésben még eddig egy uralkodó sem részesült.

— **Bartakovics Béla egri érsek** máj. 30-án éjjel 1/4 12-kor csöndesen az urban elszenderült. Oly főpap volt, kit nem csak az egyház gyászol; hanem a hazai is. Nemzeti érzületére gondolunk, jótékonyására emlékeztetünk, és áldjuk porait. Bartakovics érsek egy horvát eredetű család sarja, melynek egyik őse János (1520—

1530 között) a törökök elől Erdélybe menekült. Született ősi jószágán, Elefánton, Nyitra megyében 1792. april 5-én. Szülői: Ferencz, nyitrai főbíró, később pénztárnok, 1805 — 1807-ig orsz. követ és Agnes, Almássy Károly, nyitrai főbíró leánya voltak. 1805-ben a pozsonyi Emericumba, az esztergomi növendékpapok sorába vétetett fel és két éven át itt nyerte kiképezését. Innen a nagy-szombati papnöveldebe küldetvén, ott a bölcsészett tanulta; a theologiai tanfolyamot pedig a bécsi Pazmaneumban 1813-ban fejezte be. Fiatalkora miatt azonban csak 1815-ben, s ekkor is, pápai fölmentvény mellett, szenteltetett föl. Lelkészkedését Selyén, Stankovics Antal plebános oldala mellett kezdé meg; hanem később Muzslára tétetett át. 1817-ben b. Perényi Imre nagy prépost és érseki helyettökhöz iktatóknak hivatott be. 1820. Rudnay udvarában levéltárnok, 1825-ben primási titkár lón. Ez állásában megismerkedett az egyházi kormányzat szövedékével és Rudnay nagy elismeréssel szólt a fiatal pap kitűnő tehetségeiről. 1830-ban udvari kanonok lón, 1844-ben rozsnói püspök, s mint ilyen 1847-ben a főrendi táblánál helyet foglalt Pozsonyban. A fogradalom után visszatért Rozsnóra. 1851 jan. 19-kén iktattatott be az egri érseki székhé, melyben áldásdus működést fejtett ki. Nagy gondot fordított az iskolai és nevelési ügyre, s egyik hatékony ellenzője volt az osztrák kormány germanisálási törekvéseinek. 1852-ben 72,000 ft alapítványt tett az egri angol kisasszonyok javára. 1856-ban a concordatum megkötésekor, igen erélyesen felszólt a magyar egyház függetlensége érdekében. 1865-ben ünneplé aranyisméjét, s ugyanakkor összeállíták jótékony alapítványai összegét, mely megközelülé a félmilliót, s azóta is jelentékenyen gyarapodott. Az alkotmányos korszakban, mint Hevesmegye örökös főispánja, ismételve a megye élén állt; s békülékeny, szives modoráért az egész megye tisztelé. A magánéletben nyájas, megnyerő modoru volt; jó kedvű adomái ismeretesek. Összes működése áldásossá teszi nevét, és sokan fognak hálával gondolni rá. Holttetemét az elefánti családi sírboltban helyeztettek el. Béke poraira!

— **Városunk** ama ritka szerencsében részesült, hogy kétnap egymásután t. i. a pünköszi ünnepek első és második napján jól sikerült zenemiséket hallhatott az egyházi zenét kedvelő közönség a kegyesrendiek templomában. E zenemisék mindenikében a kivétel alkalmával az oroszlanrész a Pichler Bodog ur vezetése alatt levő ujon szervezett énekiskola tagjainak jutott, mihez a hangszerrészletet a helybeli conservatorium szolgáltatta. Ez alkalmakkor, és pedig az ünnep első napján Nathanson és Vikol kisasszonyok, utóbbi kivált a rendkívüli nehéz s bravuráriaként tartott veni sanctében (szerzője Pichler B. ur) tün-tették ki magukat. Fényes bizonygát adta hangterjedelmének ez alkalommal Scholaster ur is. Pünköszt másod napján ugyanott egy igazán gyönyörű Proch-féle offertorium énekelte Kordin Mária k. a. által, melyhez a hegedű magán részletét Ruzicska-Racek Zsófia urasszony játszta; megemlékre méltónak találunk még egy Beethoven-féle egyházi éneket magyar szöveggel magán- és karénekre berendezve, a solot Benel Amalia ks. a. éneklé, éneke nagy hatással volt a hallgatókra; az orgona részletet váltakozva Pichler Bodogné urasszony és tanítványa Mádaai G. k. a. játszták. Foljogositva vagyunk, az ujon életbeléptetett Pichler B.-féle énekekademia tagjainak buzgalmánál fogva remélni, hogy ilyen nyilvános egyházi zenémisék melyek a jó ízlést és a klasszikus zene ismeretét oly hathatósan előmozdítják, — ezentul gyakoriabban lesznek.

— **Mint a legilletékesebb** kutsföböl értesülünk, jövő vasárnapon (szent háromság napján) a helybeli kegyesrendiek egyházában egy új klasszikus módorban ír énekesmise (missa brevis, C. Greit h op. 26. 3. olohangra soprán, alt, tenor és bass irva) fog előadásra kerülni; a solokat ha jól értesültünk Nathanson és Vikol k. a. és Vályi egy Scholaster urak fogják énekelni. Csütörtökön pedig mint urnapján megint és ugyanott zenés mise lesz. S mindezt Pichler B. ur és az alatta levő énekekademia buzgalmának köszönhetjük.

— **Jupiter pluvius** nyakunkra ült s ha kell ha nem bőségesen hullatja áldásosöpijét. A májálisok korát éljük, s boszontó, hogy az esős időjárás miatt nem élhetjük háboridlanul. Vasárnap való-ságos örömhír volt mindenütt a szépek körében, hogy az egyetemi fiatalg májálisát meg fogja tartani. De ki tehet arról, ha a komor s borus délután leöntötte az édes reményeket és az erélyes rendező bizottság elodázhatlan kötelességévé tette a májálisnak meg nem tartását, mert locs-pocs mellett nem lehet egyébre kilátás, mint a — deficitre. Mindamellert szépeink vigaszt találhatnak azon tudatban, hogy mi halad nem marad el, s így az egyetemi májálisra is rá kerül a sor talán már holnap.

— **Bernáth Gazsi levele Deák Ferenczhez.** A „F. L.“ írja: Bernáth Gazsi hátrahagyott iratai közt, melyeket az írói segélyegyletnek adtak át, Gyulai Pál talált egy bepecsételt levelet, mely Deák Ferenczhez volt czimezve. Elküldé tehát rögtön az öreg urnak, kitől másnap egy megbízott érkezett Gyulai-

hoz, komolyan követelte a levélhez tartozó emléketet is. Erről persze Gyulai mitsem tudott. A levél 1861-ben kelt, a híres föliratok idejében, midőn Gazsi azzal kívánta kifejezni az ünnepeletemben vidékről kapott két üveg pompás aszút s egy üveg szilvóriumot küldjön. E szándoktól azonban elállt, vagy azért, mert hallá, hogy az öreg ur nem él szeszes italokkal, vagy pedig ama gyöngédség miatt, nehogy az öreg urat valami viszonzás gondolatával terhelje. Denique az üvegek tartalmát mások ürték ki, a levél pedig lepecsételve megmaradt, hogy az öreg ur tizenkét év mulva kapja meg melléklet nélkül.

— **Hymen.** Moldován Péter Szamosujvárról nem rég jegyezte el városunkból a kedves szép Jakab Vilma k. a. -t. Aldást kívánunk e frigyre.

— **Hymen.** A helybeli izraeliták sorából szépsége által kiváló Adler Róza k. a. -nak, közlebről lesz meg menyegzője Rosenfeld József debreczeni kereskedővel.

— **Világkiállítási rövid hírek.** Az ausztriai könyv és műkereskedők oly rossz helyet kaptak a kiállításon, hogy e miatt tiltakozást intéztek a főgazgatósághoz. — Az egészségügyi pavillon, bár mind az osztrák császár, mind a német császárné a bécsi világkiállítás alkalmából tetemes díjakat tüztek ki legjobb a genfi konvencziót s a hadjáratok alkalmávali egészségügyi szolgálatot tárgyzató dolgozatokra, csak lassan épül s ugy látszik elkészítésére nem nagy gondot fordítanak. — A belépti díjak lejjebb szállítása; tudvalevőleg a bécsi világkiállításon magasabb belépti díjt kell fizetni, mint akár a londonin, akár a párisin kellett volt, ez okból indítványba hozott a belépti díjakat a hét 6 napjára 50 krra leszállítani, s e helyett pénteken 2 frtra emelni. — A rotundában — e mindenféle holmik gyűldéjében — király ő felségének agyagból készült 5 mázsa súlyú óriási mellszobrát állítják ki; e szobor körül királyné ő felsége, Gizolla főhercegasszony s Valeria királyleány szobrai állandnak életnagyságban. — Ugyancsak a köröndben rugyanta (gummi) áruk ből egy épületet állítottak fel, melynek magassága 12.7 meter. A fekete főszlop, mely az egész építményt tartja, egyetlen darab tömör gyanta; magassága 4 meter, szélessége 1.15 m. Rajta Humboldt és Liebig szintén gummi-ból készült szobrai nyugosznak.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szobent, Segesvárt, Károlyfőhérvárt és Aradot köti összes várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonatához csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszében, Segesvár, Károlyfőhérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jöjné is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor. pontta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Arszabály 30 font szabadpodgyászszal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza I. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deézsig I. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenként számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mftld egészbe számíttatik.

Mint hogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további partfogásaikat is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.

gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Máj. 31-ről. 1873 5%, metaliques 67.70. nemzeti kölcsön 72.60. 1860-diki államkölcsön 100. Bankrészevények 962. — Hitelrészevények 280. — London 101.10. Ezüst 109.50. Cs. kir. arany —. — 20 frankos arany 8.82.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 77. 50. Temesi 73.50 Erdélyi 73.50. Horv. Szlavon. 72.50.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

Arverési hirdetés.

A marosújvári marosi hid jövedelmének közarverés útján bérbeadása egy évre a m. k. bányagazgatóság által 2439-903 1873 szám alatt elrendeltetett, miről bérleti akarók azon megjegyzéssel értesítettek, hogy az e tárgyban arverés **junius hó 16-án** 1873 az alólírt hivatalnál, a hol a bérleti pontok bármikor megtekinthetők, délelőtti 10 órakor fog megtartatni, a mely időig az irásbeli szabályszerűen bélyegzett ajánlatok 10% bánatpénzrel ellátva elfogadhatók.

A m. k. sóbánya hivatalától Marosújvárt 1873 május 27-én.

Sz. 13.882. 1873. 3219 (843) 2-3

Pályázat.

Az alólírt m. kir. pénzügyigazgatóság területén egy IV. osztályú adóellenőri állomás 840 frt fizetéssel, 100 frt lakpénzzel s esetleges előléptetés folytán egy V. vagy VI. osztályú adóellenőri állomás 780 vagy 720 frt fizetéssel és 100 frt lakpénzzel, vagy pedig egy IV. V. VI vagy VII. osztályú adóügyi állomás 800 frt, 700 frt, 600 frt vagy 480 frt fizetéssel és 100 frt lakpénzzel, a fizetés $\frac{2}{3}$ -ával felérő tisztí biztositék letételének kötelezettsége mellett betöltendő.

Pályázók a hivatalos magyar és azonkívül a német vagy román nyelvbeli jártasságukat, továbbá a számviteli és pénzügyi képzettségüket igazoló, — végleg adóhivatali vizsga letételi bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket ezen m. kir. pénzügyigazgatósághoz **három hét alatt** benyújthatják.

Nagy-Szeben 1873. évi május hó 20-án.

Cséplőgépek

tecsen és ingron.

Ph. Mayfarth és társa gépgyára majnai Frankfurban.

737 12-18

Ugyenők kivántatnak,
120 frton o. ért. ingyen szállítva és vámonmentesen
Bécsig. Árjegyzékek és rajzok kívánatra bérmentesen.

Disznósír és szalonna

822

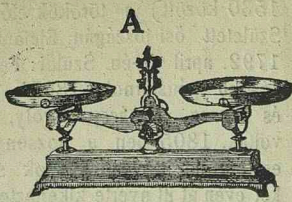
mindentféle minőségű, legolcsóbb árban

Beimel és Herznél,
Pest, Holdvilágutca 4.

Arjegyzékek kívánatra ingyen.

4-4

párisi balance

mérlegek

raktára

Teutsch J. B.-nél Segesvárt

áru lapos serpenyőjű mérlegeket

Súlyerő 2 4 10 20 30 40 vámfont

darabja 5 frt. 75, 6 frt. 75, 9 frt., 10 frt. 50, 12 frt. 25, 15 frt. 50 kr.

Súlyerő 4 10 20 vámfont

darabja 8 frt. 11 frt. 13 frt. o. ért.

s elárúsítóknak, egyszerre több darab átvételénél tetemes árengedést nyújt.

838

1-*

(840)

3-12

Olcsóbb, mint bárhol.

A legdivatosabb ez idényben.

Gyári főraktár nap- és esernyőkben.

Daczára a munkabér növekedésének, valamint a szövetek drágaságának, mégis azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagy elővásárlások által az árakat oly alacsonyra szabhatom, mint tavaly.

Tavaszi ernyők.
1 darab szövettől 50 kr.
1 finom selyemből katonabőrű szin 1.20, 1.50, 1.80
1 Ugyanolyan selyemmel bélelve 1.80, 2.30.
1 Legfinomabb, szegélyvel vagy anélkül 2.70 3.20 3.80

Nagy napernyők.
1 darab szövettől 80 90 kr.
1 legnagyobb faj 1.40, 1.20.
1 angol gyapot-atlaszból igen divatos 1 frt.
1 ugyanolyan bélelve 1.40.
1 Alpaca, rombolatlan angol anyag 1.50.
1 legnagyobb faj bélelve 1.80.
1 legfinomabb lyoni selyem divatos szinben nagy-ság szerint 2, 2.50 2.80.
1 ugyanolyan bélelve 2.90, 3.40, 3.80, 4.20.
1 legfinomabb, szegélyvel vagy anélkül 4.50, 5, 5.50.

Női hegyászó-ernyők.
nagy fajta, divatos magas palczkával
1 darab alpacaszövet 1.80, 2 frt.
1 ugyanily dús szegélyzettel 2.40, 2.80.
1 gyapot-atlaszból, fölötte szép dús szegélyzettel 2, 2.50.

Legnagyobb elegancia!
1873. **Rotunda-ernyők**
a legfinomabb selyem és atlaszból.
1 darab gazdagon ékítve, tavaszra 3.50, 4 frt.
1 gazdagon ékítve nagy faj 5.50, 6 frt.
1 divatos hegyászó-nyelllel 6, 6.50.

Női árnyék-ernyők.
(En tout-cas).
1 darab nagy faj, angol gyapjútól

Nagyban eladók engedelményben részesülnek.

FRIEDMANN A. gyári raktára. Bécsben.
Praterstrasse 26.

lasz, oly fényvel, mint a selyem-atlasz 1.50, ugyan az áll. 1.90.
1 darab rombolatlan angol alpacából 1.80, bélelve 2.40.
1 finom nehéz selyemből 4.50, 5.50.

Uri árnyék-ernyők.
1 darab finom gyapjú-atlasz 1.80, dtto bélelve 2.20
1 angol alpaca 2.40, dtto bélelve 3 frt.

Gizella-ernyők,
legújabb az 1873. idényben.
Ernyők a legfinomabb selyemből, csúszan illetően és divatosan ékítve párosulva a legfőbb eleganciával.
1 darab tavaszi ernyő 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 kr.
1 nagy napernyő 6.50, 7.50, 8.50 kr.

Ernyők a legfinomabb nyers-selyemből.
1 darab nagy szegélyszélű 4, 4.50
1 dús szegélyzettel 5.50, 6.50

Esernyők.
1 darab közönséges fajta, nagy 1.30, 1.50.
1 rombolatlan angol lösz-ernyőből, a selyemhez hasonló 2.50, 3, 3.50, 3.80.
1 a legújabb angol szövettől (Korinthuszótt) 3.50, 3.80, 4.20, 4.80.
1 legfinomabb lyoni selyemből 1.5, 5.50, 6, 6.50.
1 a legfin. fajta 7.50, 8.50, 9.50.
1 finom selyem - kopperből 7-8 frt.
1 tizenkét bordás igen finom nagy nyitással 9.50.
1 "non plus ultra" selyem-keime (angol dupla-keime) kétszínű 9.50, 10.50 12 frt.

4-7

Bollinger Ferencz bécsi gépmérnök

ujanjavított s újabb időben legkeresettebb

HORDOZHATÓ JÉGPINCZÉK

gyára, ajánlja legjelesebb jégpinczétsőr és bor sat. számára, jég-hűtő készülékek, ételek, tej, hús, zsírneműek sat. eltartására, víz-hűtő készülékeit, fagyalt-gépeit és réservoirjait fagyalt számára, aránylag legolcsóbb árban. Ajánlja továbbá az említett czég pezsgő- és önzpezsgő-csapjait s hordódugaszait, pincze felvonóit, jégkészülékekkel és a nélkül, s mindentféle igazításokat eszközöl, valamint csapokat és dugaszokat ujjakkal becsereél. Megrendeléseket az említett tárgyakra, valamint vendéglők és kocsmák berendezésére elfogad, pontosan és jutányosan teljesít, s kívánatra mintákkal és árjegyzékekkel szolgál a

gyári főraktár, Bécs, Wieden, Heumühlgasse Nr. 2.

Gruber János

Pesten, Lipótváros, Széchenyi- és csillagutca 6 sz.

ajánlja nagyválasztékú

Firniszok, lakkok, lenmag- és fa-gépolaj, legjobb angol kőszén-kátrány, leg-tisztább fakátrány és vörös benzín-lakkátrány házfedelek behuzására; zeolithkő-fedőlapok, asfált, tűzhatlan téglák és tűzhatlan agyag; belga patens-kocsikenőcs, fehér szurok, gyanta, sörfőző szurok és fenyüenyv, finum szurok cipészek, kefekötők, kovácsok és hajók számára.

Minde czikkek ezután saját házámnál Lipótváros, csillagutca 6 sz. a. újan fel-állított főraktáramban is kaphatók.

Kehlheimi márvány-lap, lithografkő-, fizető- és éjjeliasztal-lap-raktárát minden nagyságban, tömörmivű jól kiszáradt parkettait, valódi angol Robinspatent **Portland-cementjét** védbélyeggel, kufsteini vízhatlan cementjét, alabástrom stuk-kátrányt és mezei gipszt; továbbá mindennemű bajor földfestékeit, fehér olomát, fehér gálizát, Ultramarin kék és tört olajfestékeit.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.

661 68-*

A kolozsvári

hitelbank és zálogkölcöntársulat

elfogad

Készpénz betételeket 100 frttól kezdve **pénztárjegyekért**, a melyek után 6% kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pesten is felvehetni az **angol-magyar banknál**. A kamatok 3 havonként fizetnek.

A bank **kölcsönök**et ad mindennemű értékpapírra, arany- és ezüst tárgyakra s más értékes ingóságokra.

Leszámitól váltókat; vesz értékpapírokat.

Elvállal pénzbehajtásokat váltókra, utalványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frttól kezdve **telek-könyvezett** birtokra 24 $\frac{1}{2}$ vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illetőleg 6 $\frac{3}{4}$ %-ot tesz.

az igazgatóság.

105-*

(21)

801

11-*

Asztali és csemege borok, Dréher-féle palaczk sör

Teutsch J. B.-nél Segesvárt.

1862-beli-erdélyi asztali bor, „non plus ultra“ nagy pal. f. 70 kr.
1868 „ finom rizling „ 90 kr.
1869 „ „ „ 90 kr.

Rajna és Mosel-borok:

Johannisbergi cabinet nagy pal. 4. ft. 40 kr.
Rüdesheimi 2 ft. 50 kr.
Liebfrauenmilch 2 ft. 15 kr.
Deidesheimi 1 ft. 65 kr.

Magyar borok:

Budai, finom sashegyi 1 nagy pal. 1 ft. — kr.
„ „ „ 1 kis pal. — frt 50 kr.
Somlai, fehér jeles 1 nagy pal. — frt 88 kr.
Tokaji, ménesi és muskotály aszu 1 nagy pal. 1 frt 20 kr.
1 kis pal. — frt 60 kr.
„ „ „ „ 1 nagy pal. 1 frt 60 kr.
Champagnei Sillery grand mouss 1 nagy pal. 1 frt 60 kr.

Francia, spanyol és olasz borok

Bordeaux st. Julien, vörös ered. töltés nagy pal. 1 frt 65 kr.
Champagnei valódi Clicquot nagy pal. 4 frt — kr.
„ „ Fleur de Sillery nagy pal. 3 frt 60 kr.
Muscat-Lunel nagy pal. 1 frt 70 kr.
Lacrimae Christi nagy pal. 1 frt 60 kr.

Osztrák borok.

Vöslai vörös nagy pal. — frt 92 kr.
Gumpoldskircheneri, fehér nagy pal. 1 frt 20 kr.

Liqueurök:

Vanillás, valódi Bordeaux nagy pal. 2 frt — kr.
Ananas nagy pal. 2 frt — kr.
Anisette double, Amsterdami nagy pal. 1 frt 90 kr.
Maraschino di Zara nagy pal. 1 frt 60 kr.
Dupla köményes, val. szt.-pétervári nagy pal. 2 frt 50 kr.

Hölgy-liqueurök, igen finom:

Kávé, Curaçao, thea, Vanilia, viola nagy pal. 1 ft. 30. kr.
Bataviaia rak nagy pal. 1 frt 80. kr.
Cognac fi nede Champagne nagy pal 3 frt. —

Dreher féle palaczk sör

Ászokszőr nagy pal. — 38 kr.
Márceziusi nagy pal. — 40 kr.